

гължал без нея. И без туй за гру-го не го бивало.

И какво му оставаше на Кямил, освен да продължи сам.

Ала без нея пътят не му беше по душа. От време на време прекарваше целия предиобед излегнат на сянка. Работеше много по-малко и резултатът бе налице. Когато станеше, хукваше да навакса пропуснатото, караше Цветко да пренеска по горещия Цариградски друм и прашните селски пътища и се опитваше да мисли за своя нов живот. А от мислене все повече го обземаше страх. Нито младата му жена знаеше какво е преданост, нито е имала откъде да го научи. И колкото страхът и ревността му се засилваха, толкова по-остро шибаше коня.

Пренескайки, обикаляше го обяд по няколко левачки и поморавски села и понякога успяваше до вечерта да се довлече до панаурището. И там веднъж намираще жена си под шатрата, а друг път не я намираще. Ако се прибереше преди да се съмне, добре. Дори не обясняваше къде е била. Попиташе ли родителите ѝ, те го гледаха неразбиращо.

На другия ден той се връщаше на друма още по-угрижен.

Най-сетне един ден конят му закъса по едно нанаторнище. Просто се закашля, наведе глава към земята и спря. Не можеше да си поеме въздух.

Кямил слезе от каруцата и го остави да си поотдъхне. После взе камшика.

- Хайде, Цветко.

Цветко вдигна глава, измина няколко метра и пак се закашля и заби подкови в земята.

За щастие наблизко имаше рекичка. Кямил разпегна старото добиче и крачка по крачка го отведе до водата. Замъкна го под една върба и го остави да си почива.

Привечер, като буташе предимно той, успя да довлече каруцата до най-близкото село. Помолу един циганин коритар да му остави всичко за няколко дни, докато докара помощ от Ягодина.

Призори хукна към катуна. И докато шляпаше с раздалечени боси ходила по студената влажна прах покрай Цариградското шосе, чудеше се с какво да се захване по-нататък. От старото желязо, изглежда, нямаше голяма

полза, поне тъй казваше Иван, досега беше взел едва няколкостотин динара. Дали да не грабне пак сангъка? Дано само конят му оцелее!

Така пристигна във вече събуждения катуна. Половината народ се беше изпарил някъде рано сутринта, останалите, мърляви и рошави, още се мотаеха около шатрите. Но неговата Мечка не беше между тях. И нещата ѝ ги нямаше.

- Къде е Мечка? - попита уплашено. Никой не знаеше.

- Къде е Иван?

Отишъл по работа в Ягодина.

Засили се Кямил към Ягодина. Търси го на гарата и около кланицата, търси го в „Палас“ и в

други кръчми. Но не можа да го намери.

Чак вечерта го забеляза в катуна.

- Аз не мога да избирам мъжа на дъщеря си - каза тъстът му и го погледна студено над лулата. - Тя сама си избира с кой ще живее. Отиде при мъжа си Марко в Румъния.

Стъпка по стъпка, с чанта в ръка покрай Кямил бавно премина някакъв железничар. Лицето му беше опушено и измъчено от безсъние, очевидно се връщаше от дълъг път и не го интересуваше нищо на света. Сега, ако го оставят, помисли си Кямил, ще спи дванадесет часа и пак ще бъде уморен.

След това мина едър мъж на средна възраст с прозрачен дъждобран и млада жена с дебели крака, която ходеше малко като пастица.

Мъжът неочаквано се спря и замислено, учудено рече:

- Невероятно.

Имаше вид на човек, който търси обяснение от някого.

После вдигна ръце нагоре и почти изкрепя:

- Но това е чудовищно!

Жената до него сякаш се уплаши. Оглежда се наоколо и решително го хвана под ръка.

- Недей сега, моля ти се.

И го помъкна наголу по улицата.

Шашардисан, Кямил събра партакешите си от катуна и отиде при брат си в турската махала. И после пиянства из Ягодина ден, два, три.

На четвъртия ден Кязим успял някак да го склони да отидат да приберат поне каруцата. Да оставят желязото, ако не могат да го прекарат, а коня и каруцата да продадат. Къщурката си в Сибиновската махала беше продал за тях.

Но когато пристигнаха в селото, ги чакаха нови неприятности. От завчера Иван и тайфата му откарали каруцата и коня. На всичко отгоре коритарят рече, че не били платили нищо за пазенето и сега трябвало да плати той.

Кямил наруга и напсува циганина, загато е дал каруцата на друг и бързо тръгна с брат си за панаурището. Но сега намери там само разпилян боклук, пръснати конски и човешки изпражнения и пепел от доскорошните огньовете. Циганският катуна го нямаше.

Той се разходи из боклука и с изненада, която не можеше да прикрие, огледа мястото, където доскоро беше шатрата му. Тук ли прекара толкова прекрасни нощи със своята Мечка? Имаше ли го всичко това, или отчаяната му и неизтрезняла болна глава го лъжеше?

Клатейки се като каубой, с нехайно затъкнати в джобовете на синята му жилетка юмруци, пристигна десетгодишно момче с огромна сламена шапка на главата. Пред сангъка на Кямил изведнъж подскочи и удари с левия и десния си юмрук във въздуха. После пак ги закачи за джобовете си и клатейки се, спокойно продължи.

Запъти се към зебрата срещу Дома на армията.

Преведе от сръбски Желa Георгиева